

THE BIG ENTERPRISES IN THE AGGLOMERATION OF SZOLNOK IN THE PERIOD OF ECONOMIC TRANSITION

by *E. Volter*

S u m m a r y

In the 1990s Hungary experienced a transition to market economy with a structural transformation of the industry and of the big enterprises including changes in production and ownership forms, occupational and areal structure patterns in the agglomeration of Szolnok, too.

At the majority of enterprises founded before the change of regime the change of ownership was carried out successfully. As a result of privatisation considerable foreign direct investment was channelised in the industrial agglomeration of Szolnok by Italian, Austrian, French, German, Dutch, American and Asian investors. On the other hand it should be taken into account that the process of privatisation had continued well into the late 1990s.

The international co-operation of the examined industrial companies had expanded during the period of transition. In the 1990s the big enterprises in the agglomeration of Szolnok established the closest relationship with German, Austrian and Italian enterprises of the European Union. The industrial enterprises of the agglomeration have lost East European markets after the change of regime. It can be observed that their co-operation with the former COMECON countries have been intensifying.

Companies of the Szolnok agglomeration were seriously affected by a setback of the domestic demand, a heavy competition created through imported goods and especially by the lost of Central and Eastern European markets.

Economic position of the majority of the studied industrial companies seems to have stabilised by the end of the 1990s which anticipates a renewal of industry, especially if greenfield investments are to be materialised.

Translated by the author

Csefkó Ferenc (szerk.): EU-Integráció. Önkormányzatok I. – Gálos Könyvkiadó, Pécs, 1998. 270 old.

1998-ban, négy évvel hazánk EU-csatlakozási kérelmének beadása után látott napvilágot ez a sokszínű, összetett témaköröket magába foglaló tanulmánykötet. Megjelentetésében és tartalmi gazdagságában nagy szerepe volt az Önkormányzati Szövetségek Tanácsának, a Nemzetközi Város- és Megyeigazgatási Szövetségnek, valamint az Egyesült Államok Nemzetközi Fejlesztési Hivatalának. A könyv deklarált célja, hogy a magyarországi önkormányzatok számára tájékoztatást és felkészítést nyújtson a közösségi ügyek széles skálájáról. A tanulmányok a magyar társadalom valamennyi aspektusát és az Unióval való jövőbeni kapcsolatát felölelik. Legfőbb erénye a kötetnek éppen az a nívó, az az újszerű szemlélet, ahogyan az európaiságot és önkormányzatiságot párhuzamba állítja. Olyan információsomagot kap az olvasó (legyen az laikus érdeklődő vagy önkormányzati képviselő), amely segíti eligazodását az EU működésének és szervezeti felépítésének útvesztőiben.

CSEFKÓ Ferenc kezdőtanulmányában az önkormányzati szerepvállalás fontosságát hangsúlyozza. Ismerteti az önkormányzati rendszer működését érintő várható változásokat, amelyek a törvényi szabályozásra és az önkormányzati alapjogokra is hatással lesznek.

A következő tematikus blokkban általános ismereteket, az EU működésének önkormányzati szférát érintő kérdéseit taglalják a szerzők. SZÉCSÉNYI László írása az EU kialakulásának mérföldköveit mutatja be a közösségi jogokra koncentrálni. Jól érzékelteti mindazokat a buktatókat és bizonytalanságokat, amelyek a közösségi jog fejlődését végigkísérték, és ma is jelen vannak. HERVAINE SZABÓ Gyöngyvér igen részletes tanulmányt alkotott a helyi önkormányzatok integrálódási folyamatáról. Bemutatja az Európai Unió- államok-régiók-önkormányzatok viszony fejlődését, az iterációs folyamatot, a résztvevő struktúrájú kapcsolati rendszer kialakulását. Szól a helyi politika és az EU viszonyáról, a tagságból fakadó feladatok hatásáról, amely átalakítja az önkormányzati menedzsmentet. Rávilágít a kommunikációs kultúra kiépítésének szükségességére, és felhívja a figyelmet az EU-programokra, valamint a külpolitikai aktivitás jellemzői uniós mutatóira, mint kívánatos célra. SOÓS Edit írásában az önkormányzatok döntéshozatali mechanizmusát ismerhetjük meg: a szintek közötti hatalommegosztást, a helyi decentralizációt és a döntéshozatal befolyásoló fontosabb tényezőket. Hangsúlyozza a sokféleséget és az „új” tendenciákat. Fontos tanulságokkal szolgálhat a magyar önkormányzatiságnak a strukturális reformok üzenete (3200 magyar önkormányzat problematikája). KONDOROSI Ferenc a jogharmonizáció helyzetét és jövőjét elemzi. A nemzetközi jogi követelmények ismertetése, az országvéleményből adódó feladatok, a jogharmonizáció területeinek felsorolása alkotja a munka vázát.

A következő blokkban az EU-csatlakozás önkormányzatokat, regionális politikát érintő alapkérdéseivel foglalkoznak a szerzők. TÓTH Judit tanulmányában az Unió hatáskörét taglalja az önkormányzatok szabályozására. Ennek három nagyobb csoportját elemzi: a tagság következtében a közösségi jog átvételével közvetlenül érvényesítendő normákat, bizonyos változásokat az önkormányzatok alapjogai szempontjából, és végül az önkormányzatok működésében, praxisában bekövetkező változásokat. HORVÁTH Gyula az európai unió strukturális és kohéziós politikájának hatását vizsgálja a magyar terület- és településpolitikára. Részletezi az EU regionális politikájának alapelveit, az EU területi különbségeit, a finanszírozás forrásait, a kedvezményezett térségek, célcsoportok rendszerét. Górcső alá veszi a kelet-európai bővítésből származó gondokat. Megfogalmazza a magyar térszerkezetet befolyásoló tényezőket, majd a magyar regionális politika és az előttünk álló feladatok ismertetésével zárja gondolatmenetét. PÁLNÉ KOVÁCS Ilona az EU csatlakozás területi aspektusát részletezi tovább. Bemutatja a főbb fejlődési irányokat a magyar közigazgatási struktúrákban és kiemelt hangsúllyal szól a regionális politika irányítási szükségleteiről, valamint a területi igazgatás jövőképéről.

A negyedik blokkban az EU-integráció önkormányzati rendszert érintő főbb területeit vázolja a szerzők. BEKÉNYI József és OROVA Márta szintetikus elemzést ad, míg RECHNITZER János a regionális politika alapelveit (szolidaritás, kohézió, szubszidiaritás stb.) és a programozást emeli ki. SZALAY László a nemzetközi szerepvállalás különféle lehetőségeit, fórumokat, együttműködési csatornákat mutat be.

Az utolsó tematikus részben szemelvényeket találhatunk, amelyek a csatlakozás egy-egy ágazati, funkcionális területét érintik (FARAGÓ László: területi tervezés, FODOR István: környezetpolitika, BERKE Gyula: szociális politika) települési aspektusból.

A mű egyik érdeme a rendszertani és módszertani komplexitás. A kötet legnagyobb erénye azonban az, hogy az eddigi EU-val foglalkozó szakirodalomhoz újat tudott tenni, elmélyültebben részletezi az ún. közösségi jogalany oldalt. Az Európai Unió fejlődésével kapcsolatos ismeretanyag avatott közlésén túl olyan aktuális tartalmak és nézőpontok is megjelennek, amelyek alkalmazhatóak a csatlakozási folyamatban is.

SÁGI ZSOLT